

soljnega napredka, ni več mogoče, da bi Vi, ali drugi, še dalje kontumacirali Slovence, in ako bi se Vi, čestiti gospodje, še tako upirali naši pravični zahtevi, mi Slovenci se tega ne bomo strašili in ne odstopimo od začete tega pota ter se bomo neprenehoma posluževali vseh postavnih sredstev, katera nam morejo pridobiti in zagotoviti uživanje naših svetih narodnih pravic. Prosim, da si dobro, prav dobro zapazite to, in po tem vravnate svoje postopanje. A ker je boljše, da se z lepo in prijateljsko poravnamo, in ker je dobro in potrebno, da enkrat neha večni prepir zaradi prava, katero je uže pripoznano po državni in naravni postavi, in katera pravica se med pravimi liberalnimi ljudmi umeje sama ob sebi, prav zaradi tega in v interesu naše skupne, prekrasne domovine priporočam vam gospodom, da ne glasujete za predlog delegacije, ki je diktat predsodka proti slovenskemu narodu, ampak da podpirate moj predlog, ki se glasi: Veleslavni mestni zbor naj sklene, da se peticija društva „Edinost“, oziroma 1429 očetov v Trstu (mestu) stanujočih, za osnovo slovenskih ljudskih šol v mestu izroči šolskemu odseku v prevdarek in poročilo. Da pa se ne boste mogli izgovarjati, da ne umejete peticije, akoravno sem gotov, da delegacija prav dobro pozna nje zadržaj, izročam tukaj gospodu županu avtentičen slovensk prevod, da s tem pade tudi vzrok delegacije, da ne umeje zadržaja peticije. V tem Vam torej pridem jaz nasproti, in se nadejam, da boste tudi Vi, gospodje, toliko dvorljivi ter pripoznate mojo uljudnost, katero, prosim, smatrajte samo za tako, ker ne odpovedujem se pravici, da morem vsak čas zahtevati od Vas, da sprejemate tudi slovenske prošnje.

Na Vas je tedaj boj ali mir, gospodje, volite! (Burni, več časa trajajoči „živio“- in „dobro“-klici, „živio Nabergoj!“ itd. na galeriji).

Naši dopisi.

Z Dunaja 14. jan. (Grozovitosti.) Mnogo zanimivega gradiva ponuja se mi danes, toda včasih pripetijo se dogodbe take, da same po sebi spodrinejo vse druge dogodbe.

Poprejšnji teden bila je na vrhuncu dnevnih dogodb velika naska tatvina v sosednji naši madjarski metropoli, kjer je bil tamošnji pošti pri oddajanju vkrađen mal zaboj in v njem 240.000 gold. namenjen pošti dunajski.

Pretekli teden pa je zopet dunajsko mesto spravilo na dan hudodelstvo, kateremu je gledé grozovitosti težko najti podobnega: Ene vrste hudodelstev doprinal je nek Hugo Schenk, 35letni oženjen hudobnež, sin okrožne sodnije predsednika, nekaj časa trgovec s premogom v Pragi, potem došel je pred nekako 3 leti na Dunaj, kjer je neko prodajalko, mlado žensko z nekoliko premoženjem, z obljubo, da jo vzame v zakon, osleparil za nekaj sto goldinarjev in bil zato obsojen na 2 leti ječe, v kateri se mu je pa mnogo prizaneslo, ker je bil delj časa v ojstrejem zaporu.

Pozneje dogodbe kažejo, da je hudodelniku ječa namesto poboljšati ga, služila celó v nasprotno, da se je tam pripravljaj še za vse bolj grozovita hudodelstva, pri katerih je računal pred vsem z lahkovernostjo krščenic, katere imajo prihranjenega nekoliko denarja in hrepené po zakonu.

Prva dogodba, katera je izbudila pozornost dunajske policije, zgodila se je meseca avgusta preteklega leta, ko je izginila 37letna kuharica Tereza Keterl, v službi pri baronu Buschmannu na dunajskem predmestju Josefstadt. Baron šel je za delj časa na potovanje in kuharica Keterl imela je samo varovati stanovanje in

malega peska, katerega je pri svojih daljnih potih prenašala v malem, nalašč za to napravljenem kofru. — Priletna Keterl, katera je imela v hranilnici blizo 1200 gold. prihranjenih, iskala si je ženina in to s pomočjo časnikov. — Za velikim številom družih snubačev oglašil se preteklo poletje mlad rumenolasi mož z rudečkasto brado, ljubeznjivega vedenja, rekel je, da je inženir in da ima mnogo posla. Takega ženina si kuharica Keterl nikdar ni pričakovala in zato je razumljivo, da je v taki „sreči“ slepo izpolnila vsako željo snubača. — „Peljiva se v lepo Solnogradsko“, jej reče, „in ker morebiti tam najdeva hišico, katero si kupiva, vzemi seboj svoj denar in druge dragocenosti, potem pa bo poroka. Kuharica stori vse to, vzame seboj tudi malega psička v kofru, pa — nazaj je ni bilo nikdar več. Ko se njen gospodar, baron, vrne s potovanja, najde stanovanje zaklenjeno; ko mu ključar odpre, bilo je po kuhinji in v enem delu stanovanja vse razmetano, kuharice in psa pa nikjer. Samo kofar za pesa našel se je prazen in popuščen v vagonu zahodne železnice med Dunajem in Lincom.

Enako je preteklo poletje, izginila je iz Dunaja 26letna hišina Josipina Timal in njena teta Katarina Timal, kateri je tudi z obljubo zakona speljal lep rumenolas ženin, in truplo umorjene Josipine Timal so našli v vodi blizo Bele cerkve na Moravskem, v Donavi pa so našli truplo, podobno njeni teti.

Tudi so našli blizo dunajskega Novega mesta na osamljenem kraji mlado žensko umorjeno, katera je bila v glavo vstreljena petkrat, ne da bi bilo mogoče izvedeti, kdo je ona, kdo njen morilec.

Zadnje dni preteklega leta pa so videli blizo Požuna na Ogorskem dva mlada gospoda in ž njima mlado, mestno oblečeno žensko; drugi dan pa so blizo tam pri Donavi našli veliko okrvavenega snega, las in iz obleke siloma iztrganih gumb, kakoršne imajo navadno mestno oblečene ženske na svojih oblačilih. — Ob enem pa je izginila iz Dunaja krščenica, katera je imela nekaj prihranjenih krajcarjev, in je tudi, kakor marsikatera, slepo tiščala v zakon. Tudi ona hvalila se je prijateljicam, kakošna sreča jo je doletela, da jo v zakon vzame lep rumenolas inženir.

S pomočjo teh sledov prepričala se je policija, da je prej ko ne vseh teh hudodelstev kriv omenjeni Hugo Schenk, iskala ga je neutrudljivo in pretekli teden prijela ga je na Dunaji, ko se je ravno vrnil z Linca z novo nevesto Josipino Eder, ki mu je sicer dala uže nekaj sto goldinarjev, pa jih je imela še mnogo več naloženih pri sorodnikih blizo Dunaja.

Hudodelec Schenk obstal je pri policiji uže na večer prvega dneva deloma svoja hudodelstva; pokazalo pa se je, da je imel pri grozovitem svojem početju vsaj dva pomočnika, mašinista Schlosareka, v čegar stanovanju so Schenka zasačili in pa svojega brata Karola Schenka, ki je uradniški sluga.

Gledé roparskega umora pri Požunu dokazano je, da sta ga kriva Hugo Schenk in pa Schlosarek, enako tudi pri umoru Timalovih, vse dalje spravila bode na dan sodnijska preiskava, kateri podá dunajska policija v resnici dragocenega gradiva.

Druga enako grozovita dogodba zgodila se je pretekli teden ob 5. uri popoldne na najbolj živi cesti dunajski, v Mariahilfer Hauptstrasse.

Tam ima bankier Eisert svojo menjalnico, in v omenjenem času prišla sta v menjalnico dva neznana človeka, katera sta govorila nemščino po dunajski, sta najprej njega smrtno ubila, potem učiteljico in enega 10letnega sinka Eisertovega, družega sinka pa sta koj do smrti ranila, in sta potem oropala blagajnico, ne da

bi bil kdo memogredočih vse to zapazil razun tovariša, kateri je stražil zunaj na vratih.

Vsi ranjeni, razun umorjenega sinka, so še pri življenju. Tudi nekega vrtnarja, ki je na sumu vdeležbe tega hudodelstva, so uže zaprli, toda zanesljivega sledú še nimajo.

To ste dve dogodbi, v resnici žalosten sad odgoje človeške družbe zadnjih desetletij.

Iz Železnikov 10. jan. (*Stekel pes.*) Uže več dni semkaj opazoval je tukajšnji gostilničar J. G. na svojem priklenjenem psu znamenja stekline. Nocoj ponoči vtrgal se je mrcina raz verigo in letal po trgu okrog. Ko se je pritepel na jutro domov, vstrelil ga je gostilničar v hišni veži koj sam. C. kr. živinski zdravnik iz Kranja, ki je bil vsled tega le-sem poklican, raztelesil je mrho, in našel v želodcu samo lesenino, lase in enako so-drgo, kar je nedvomljivi dokaz stekline. — Pravijo, da je pes oklal nekega hlapca iz Zalega Loga, ki je vozaril v zgodnje jutro tu skoz. Bog daj, da bi se to ne vresničilo ali vsaj ne imelo žalostnih nasledkov za popadenega. Ker se steklina pri pseh v poslednjem času tako pogosto prikazuje, naj bi lastniki teh žival posebno pazili na-nje, in do pravega časa prišli v okom vsaki nesreči.

J. L.

Iz Ljubljane. (*Gosp. deželni predsednik bar. Winkler*) odpeljal se je včeraj zvečer s kurirjem na Dunaj v uradnih zadevah.

— (*Na obed povabila sta*) gospod deželni predsednik baron Winkler in njegova soproga pretekli ponedeljek več deželnih in državnih poslancev, tukajšnja dva generala, više duhovščine, c. k. političnih in sodnijskih uradnikov in profesorjev. — Pred obedom in po obedi razgovarjala sta se gosp. deželni predsednik in pa njegova gospa soproga z navadno ljubeznjivostjo z navzočimi gosti.

— (*Klub Hohenwarthov*) snide se v posvetovanje prihodnji ponedeljek dne 21. t. m. ob 6. uri zvečer. — Pri važnosti obravnav ni dvomiti, da bodo vsi slovenski državni poslanci vsaj v torek dne 22. t. m. navzoči v prvi javni seji državnega zbora.

— (*Glavni odbor kmetijske družbe kranjske*) zboroval je preteklo nedeljo 6. dne t. m. pod predsedstvom gosp. barona Karola Wurzbacha in 10 odbornikov in obravnavale so se sledeče pomenljive zadeve:

Tajništvo naznanja, da je gosp. Alfred Kohlert iz Celovca poslal družbi sedem sit za čiščenje deteljnegu semena, s katerimi se more odpraviti predenica, pa obeta, da pošlje tudi triér, da oboje razstavi pri prihodnjem občnem zboru. — Odbor to obljubo sprejme in sklene, da se triér, ako dosti zgodaj doide, dá trgovcu s semeni, da ga poskusi.

Dalje se naznani, da je c. k. ministerstvo za poljedelstvo s pisanjem od 7. decembra pret. leta poslalo knjigo, katere je spisal kulturtehnik Edvard Markus, katera se imenuje „Das landwirthschaftliche Meliorationswesen Italiens.“ — Zato izreče se ministerstvu zahvala.

Gospod St. Jaklič v Št. Vidu odgovoril je na vabilo glavnega odbora, da sprejme začasno vodstvo tamošnje (zatiške) podružnice in da bode takoj skrbel, da se izvolijo zastopniki podružnice. To je odbor z zadovoljnostjo vzel na znanje.

Gosp. Sigmund Gradl, kateri namerava osnovati vzajemno zavarovalnico, prosi, da bi se mu naznanila imena in adrese naših velikih posestnikov, nadalje, da bi se vplivalo, da bi mali posestniki, kateri se zavarujejo, pristopili tej zavarovalnici, in pa da bi se zavarovalnine tako pobirale, kakor občinske naklade.

Tej prošnji vstreže se samo gledé prvega dela, gledé drugega in tretjega dela bode mogoče še le tedaj govoriti, kedar se zavarovalnica osnuje.

C. k. deželna vlada doposlala je:

- a) prošnjo občine Ložki Potok, da bi se ji dovolili 4 živinski somnji;
- b) prošnjo občine Gora, da bi se ji dovolila dva somnja, in
- c) prošnjo občine krške, da bi se preložil en somenj, da naj kmetijska družba o teh prošnjah izreče svoje mnenje.

Sklenilo se je, te prošnje rešiti z ozirom na posebne razmere in pa mnenje c. kr. okrajnih glavarstev in pa trgovinske zbornice kranjske pri dveh prošnjah s priporočilom, da se vslišite, gledé ene pa ne.

C. k. ministerstvo za poljedelstvo naznanja, da bode meteorologični atlant Hoffmajerjev zopet začel izhajati in da mu znaša naročnina 45 mark.

To se naznanja vsem onim, ki bi si hoteli naročiti imenovani atlant.

Na dalje rešilo se je pismo gosp. vodje vinorejske šole na Slapu R. Dolenca zarad rokopisa o „Trtoreji“, katerega spisuje in bo kmalu dogotovljen, s tem, da naj gosp. pisatelj pošlje prošnjo do ministerstva za poljedelstvo, katero bode odbor priporočil.

Visoka c. kr. deželna vlada zahtevala je s pisanjem od dne 17. decembra pret. leta, pri podružnicah pozvedeti, ali se kje nahaja trtam škodljiva plesnoba, imenovana „Perenispora viticola“. To se je pri podružnicah poprašalo koj s pisanjem od 31. decembra pret. leta št. 1151, kar se na znanje vzame.

Ker gosp. M. Rant, vsled sklepa zadnje odborove seje naprošen, da bi v nemščino prevedel knjižico, katero je spisal „o mrčesih, sadnemu drevju škodljivih“, naznanja, da mu čas ne pripušča, prevzeti to delo, naprosi se gosp. G. Pirc, prevzeti to delo.

Nadalje se sklene dnevni red o prihodnjem občnem zboru enkrat razglasiti v „Laibacher Zeitung“.

O lastnem listu kmetijske družbe priobčile so uže zadnje „Novice“ vse važneje sklepe; danes dodajamo še, da se je sklenilo onim družbenikom, kateri bi imeli rajši nemšk list, dá na voljo izbrati si na Dunaji izhajajoči list „Oekonom“.

— (*Mestni zbor ljubljanski*) sklenil je pri svojem zadnjem zborovanju: a) zahtevati, da mu c. kr. vlada rešuje slovenske vloge slovensko; b) naprositi deželni šolski svet, da na tukajšnji nemški realki vpelje slovenščino kot obligaten učni predmet. — Popolnem se vjemamo s prvim sklepom in ne dvomimo, da bode vladi naši ta sklep dal povod, skrbeti za to, da se pridobijo uradniške moči, katerim bo slovensko uradovanje enako gladko, kakor nemško, izrekoma bi ne bilo težko, za šolski referat dobiti spretne moči. — Nikakor pa se ne moremo vjemati z drugim sklepom, in sicer zato ne, ker je nasproten vsem našim načelom o ravnopravnosti in nasproten tudi državnim temeljni postavi. — Mi zahtevamo zmiraj, da nam naš narod ostane obvarovan potujčevanja, to pravico priznamo tudi sosednim našim narodom. Vjemamo se tedaj z glasovanjem gg. dr. vit. Bleiweisa in prof. Šukljeja, ki sta govorila in glasovala proti drugemu predlogu. Dotično njuno „Poslano“ priobčujemo zarad pretesnega prostora v današnjem „Oglasniku“.

— (*Gospó Josipino Terpinčevo*) zadela je velika zguba, ker umrla ji je in bila včeraj pokopana pohčerjenka, gospa Emilija omožena Baumgartnerjeva, v starosti 34 let zapustivša 3 male hčerke.

— (*† Dva odlična okrajna glavarja pokosila je smrt*) v ravno minulem tednu. — Včeraj nesli so k večnemu

pokoju bivšega okrajnega glavarja kranjskega, Jožefa Derbiča, c. kr. vladnega svetovalca v pokoji, viteza reda železne krone 3. vrste in Franc Jožefovega reda, ki je umrl dne 13. t. m. po dolgi bolezni v 76. letu. — Dne 9. t. m. pa je umrl velikoletni okrajni glavar ljubljanske okolice Janez Pajk, nekaj časa deželni poročevalec komisije za uredjenje zemljišnega davka, nazadnje pa okrajni glavar litijski, kjer se je umaknil znamenemu Vestenecku. Pokojni Pajk bil je veren in strog uradnik, strah neukrotljivih razsajalcev in pretepovalcev in je vspešno delal za izboljšanje gospodarskih zadev, izrekoma cest. Derbič bil je zvest pristaš liberalcev.

— („Ljubljanski Zvon“) so „Novice“ takoj pri njegovem rojstvu pred tremi leti radostno pozdravile in veselí nas, da si je ta spretno uredovani leposlovnik naš pridobil med Slovenci obilo prijateljev in pri naših slovanskih bratih na severu in jugu dobro imé. Pred nami leži tretji tečaj, ki je spet poln raznovrstnega zanimivega leposlovnega, znanstvenega in literarno-historičnega gradiva. Posebno opozorujemo na lepo število dovršenih balad Gorazdovih, ki bodo gotovo deklamatorjem našim dobro došle; opozorujemo dalje na izvrstni roman Kersnikov, na Trdinove originalno pisane bajke, na Rutarjeve zgodovinske spise, na Lahove zemljepisne črtice, na Štrekeljevo biografijo ruskega pesnika Nekrasova, na Wiesthalerjevo razpravo o volkodlaku in vampirju in na dolgo vrsto književnih poročil iz vseh literatur slovanskih. „Ljubljanski Zvon“ je uredovan po Göthejevem načelu: „Wer Vieles bringt, wird jedem manches bringen“, zatorej vsak naročnik v vsakem listu kaj zanimivega najde. Tudi 1. letošnja številka je prav raznovrstno sestavljena; posebno dopadle so nam črtice prof. Franketa z njegovega popotovanja v Kitaj l. 1873. Slovencem toplo priporočamo ta leposlovni list, ki stane na leto 4 gold. 60 kr. Sodelavcev je imel do zdaj „Ljublj. Zvon“ 106, to je število, s katerim se razun „Novic“ noben slovenski list ponasati ne more.

— (Splošna deželna razstava) bo leta 1885. v Budapešti; poleti tega leta (1884.) pa bo v Edinburgu mednarodna gozdarska razstava. Tako naznanja naše poljedelsko ministerstvo.

— (Slovensko gledališče.) Prihodnja slovenska predstava je v soboto 19. dne t. m. Predstavljala se bode Ogrinčeva izvorna vesela igra v 3 dejanjih „V Ljubljano jo dajmo“. Iz posebne prijaznosti sodeljuje oddelek vrlih ljubljanske čitalnice pevcev, ki pojó Nedvědov „venec slovanskih pesni“. Zbrala se je pa ta kratka igra v ta smoter, da se ne moti niti čitalnični ples niti Sokolovski „jour fix“ ta večer.

— (Opozorujemo) na priporočilo zdravniško v današnjem „Oglasniku“ gledé ozdravljenja božjasti.

 Kmetovalce, kateri se hočejo naročiti na ruski lan, še enkrat opominjamo, naj se hitro in to zadnji čas do Svečnice oglasé.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Presvitli cesar, ki so nameravali sinoči odpeljati se v Monakovo obiskat svojo hčer princesinjo Gizelo, odložili so to potovanje, vzroki niso znani.

— Zbolela je cesarjevinja Štefanija za osepnicami, pa bolezen je prav nepomenljiva, tako, da princesinja baje te dni zopet zapusti posteljo.

— Cesar imenovali so nekoliko novih udov nove zbornice, med temi tri odločne desničarje, sicer pa nekaj odločnih levičarjev, nekaj pa še ne izrečenih politikov. Sicer pa je te dni Dunaj ves poln grozovitih roparskih umorov, ki so se godili zadnji čas tukaj in o katerih obširneje pripoveduje naš današnji dunajski dopisnik.

— Državni zbor zboruje zopet prvič prihodnji torek 26. dne t. m.

Iz Prage. — Pri namestitni volitvi českih velikih posestnikov za odstopivša kneza Jurij in Ferdinand Lobkovic pa baron Pfeil izvoljeni so bili soglasno kandidatje konservativne stranke, ker se levičarski veliki posestniki volitve niso vdeležili.

Iz Zagreba. — Po viharjih razpravah o indemniteti pričela se je enako burna razprava o žandarmerijski postavi, po kateri se ima baje omejiti oblast banova. To je bil Starčevićancem povod, predlagati prehod k dnevnomu redu. Ko pa je bil ta predlog za minulo soboto zavržen, napravili so Starčevićanci tak hrup in krik, da predsedniku ni bilo mogoče naznaniti izida glasovanja. V pondeljek sklenil je zbor v tajni seji potrebne naredbe zoper motenje zborovanja. Včeraj pa je bil Starčević zopet iz sej izključen; potem pa je vtemeljeval poslanec Gjurgjević predlog odseka enajsterih, Vojnovič pa svoj nasprotni, zoper žaljenje po Tiszini vladi mnogo ojstreje sestavljen predlog.

Ogerska. — Preteklo soboto sklepala je ogerska gospóska zbornica zopet o postavi zarad zakonov med judi in kristjani, in v drugič je zavrgla sklep zbornice poslancev z 200 glasovi zoper 191. — Glasovanja vdeležilo se je tudi nekaj našestranskih plemenitašev, pa predlog bi bil zavržen tudi brez njih.

S čem se je Tisza ogerskim plemenitašem tako zameril, o tem pripoveduje se marsikaj, pa ne ravno zanesljivega. Zdaj nekateri trdijo, da so zoper Tiszovo stranko najbolj živahno delovale grofice katoličanke zato, ker je Tisza ob času obiskovanja cesarjeviča in Štefanije protestantske plemenitaške stavil v prve vrste, prav očitno pa odrival katoličanke.

Ruska. — Morilce polkovnika Sudejkina so uže vse dejali v zapor. Na sled so jim baje prišli vsled izpovedeb voznika, ki jih je po umoru peljal h kolodvoru, eno uro kasneje pa zopet nazaj v mesto.

Francoska. — Tonkonska štrena se zopet bolj zamotava, pravijo, da se Kitajska pripravlja na vojsko, katero je morebiti uže pričela.

Laška. — Dne 23. t. m. bode minister Depretis zbral večino laškega parlamenta, da ž njim dogovori red delovanja za to zasedanje. Vladini krogi nadejajo se do meseca junija rešiti vprašanje zarad oddaje železnic v najem.

Egipt. — Telegram „Timesov“ od 12. dne t. m. naznanja s Hartuma, da so uporniki Helnan pri Hartumu oropali in požgali.

Žitna cena

v Ljubljani 9. januarja 1884.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 96 kr. — banaške 8 gold. 68 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 50 kr. — rži 5 gold. 20 kr. — ječmena 4 gold. 23 kr. — prosa 5 gold. 20 kr. — ajde 5 gold. 4 kr. — ovsa 2 gold. 86 kr. — Krompir 2 gold. 86 kr. 100 kilogramov.